

ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- 18532 -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΝΙΑΙΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΚΑΙ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

Πόλεμοι λιγότερο φονικοί, βία παντού.

(1) Ο εικοστός αιώνας ήταν ο πιο φονικός στην ιστορία του ανθρώπου. Ο συνολικός αριθμός των ανθρώπων που βρήκαν αμέσως ή εμμέσως σε πολέμους υπολογίζεται σε 187 εκατομμύρια, δηλαδή στο 10% του πληθυσμού της Γης το 1913. Το πιο εντυπωσιακό είναι πως **βαθμιαία** εξέλιπε η διάκριση ανάμεσα σε μάχιμους και αμάχους: στον Α Παγκόσμιο Πόλεμο μόνο το 5% των θυμάτων ήταν άμαχοι, ενώ 66% στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Μετά τον Ψυχρό Πόλεμο, αυτό το ποσοστό έχει αυξηθεί, επειδή οι περισσότερες ένοπλες συγκρούσεις δεν διεξάγονται από τακτικούς στρατούς, αλλά από ομάδες ατάκτων.

(2) Η διάκριση ανάμεσα σε συγκρούσεις μεταξύ κρατών και συγκρούσεις στο εσωτερικό τους έγινε ομιχλώδης, επειδή ο εικοστός αιώνας δεν χαρακτηρίστηκε μόνο από πολέμους, αλλά και από επαναστάσεις και **διαλύσεις** αυτοκρατοριών. Το ίδιο ομιχλώδης έγινε και η διάκριση ανάμεσα σε πόλεμο και ειρήνη, με πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα την Μέση Ανατολή. Αντίθετα με τους παραδοσιακούς πολέμους, οι πόλεμοι εκεί διεξάγονται με τελικούς στόχους που δεν είναι **διαπραγματεύσιμοι**, όπως η «άνευ όρων παράδοση.» Υπάρχει σήμερα, όπως υπήρχε και σε ολόκληρο τον εικοστό αιώνα, πλήρης ανυπαρξία οποιασδήποτε διεθνούς αρχής που να είναι σε θέση να ελέγξει ή να διευθετήσει τις ένοπλες συρράξεις. Μια μοναδική υπερδύναμη, όπως οι Η.Π.Α., δεν μπορεί να **αντισταθμίσει** την ανυπαρξία παγκόσμιων αρχών. Ακόμα και όταν ιδρύονται διεθνή δικαστήρια κοινή συναινέσει, όπως το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, οι κρίσεις τους δεν γίνονται απαραίτητως αποδεκτές ως νόμιμες και **δεσμευτικές**.

(3) Υπάρχει μια μεγάλη διαφορά ανάμεσα στον 21ο και στο 20ο αιώνα, όταν οι πόλεμοι διεξάγονταν σε έναν εδαφικά διαιρεμένο κόσμο όπου ισχυρές κυβερνήσεις είχαν το μονοπώλιο της εξουσίας. Τα τελευταία 30 χρόνια, το κράτος έχασε αυτό το μονοπώλιο. Τα υλικά του πολέμου είναι τώρα διαθέσιμα και σε μη κρατικές οντότητες. Οι συγκρούσεις εντός των κρατών έχουν γίνει πιο σοβαρές. Τόσο η φύση ένοπλων συγκρούσεων όσο και οι μέθοδοι διακανονισμού έχουν αλλάξει **βαθιά** λόγω του μετασχηματισμού του παγκόσμιου συστήματος **κυρίαρχων** κρατών.

(4) Η διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης και των κομμουνιστικών καθεστώτων επέτεινε την αστάθεια. Ποιοι υπάρχοντες μηχανισμοί μπορούν να ελέγξουν και να διευθετήσουν αυτές τις συγκρούσεις; Τα δεδομένα είναι απογοητευτικά. Καμία από τις ένοπλες συγκρούσεις της δεκαετίας του 1990 δεν έληξε με έναν σταθερό διακανονισμό. Είναι επίσης φανερό ότι οι Η.Π.Α. απέτυχαν και δεν πρόκειται να πετύχουν να επιβάλουν μια νέα παγκόσμια τάξη μονομερώς, παρά την ισχύ τους και τις **(βραχύβιες)** συμμαχίες τους. Μετά τον Ψυχρό Πόλεμο, η διαχείριση της ειρήνης και του πολέμου γίνεται με αυτοσχεδιασμούς, όπως στα Βαλκάνια, όπου οι εσωτερικές συγκρούσεις κατεστάλησαν με εξωτερική στρατιωτική επέμβαση, όμως παραμένει ασαφές αν από τέτοιες επεμβάσεις μπορεί να προκύψει ένα γενικό μοντέλο για τον έλεγχο των συγκρούσεων.

(5) Στον 21ο αιώνα η ισορροπία ανάμεσα στον πόλεμο και στην ειρήνη θα εξαρτηθεί όχι από νέους μηχανισμούς διαπραγμάτευσης και διακανονισμού, αλλά από την εσωτερική σταθερότητα. Χώρες με ακμάζουσες οικονομίες και καλύτερη κατανομή του εισοδήματος μεταξύ των πολιτών τους τείνουν να είναι λιγότερο ασταθείς. Δεν υπάρχουν πάντως άμεσες **προοπτικές** βελτίωσης σε χώρες με ασταθείς κεντρικές κυβερνήσεις.

(6) Και μια απόπειρα πρόβλεψης: οι πόλεμοι στον 21ο αιώνα θα είναι λιγότερο φονικοί απ' ό,τι ήταν στον 20ο. Όμως, η ένοπλη βία θα παραμείνει πανταχού παρούσα και ενδημική-συχνά και επιδημική- σε ένα μεγάλο μέρος του κόσμου. Η προοπτική ενός αιώνα ειρήνης μοιάζει απόμακρη.

(Ρούσσοσ Βρανάς, «Τα Νέα», 6-4-2002)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να συντάξετε περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις. (Μονάδες 25)

B.1. Να σημειώσετε αν το περιεχόμενο των περιόδων που ακολουθούν είναι σωστό (Σ) ή λανθασμένο (Λ), με βάση το περιεχόμενο του κειμένου.

- α. Στον εικοστό αιώνα, δεν υπήρχαν πολλοί νεκροί από πολέμους.
- β. Στον εικοστό αιώνα εγκαθιδρύθηκαν πολλές αυτοκρατορίες.
- γ. Τη σύγχρονη εποχή, οι εμφύλιες συγκρούσεις έχουν ενταθεί.
- δ. Τα οικονομικά υγιή κράτη κλίνουν προς την ειρήνη.
- ε. Οι πόλεμοι του εικοστού πρώτου αιώνα θα προκαλέσουν περισσότερους θανάτους από ό,τι οι πόλεμοι του προηγούμενου αιώνα.

(Μονάδες 10)

2. α) Να εντοπίσετε τον/τους τρόπο/τρόπους και το/τα μέσο/ μέσα πειθούς της πρώτης παραγράφου.

(Μονάδες 4)

β) Να εντοπίσετε τον τρόπο ανάπτυξης της δεύτερης παραγράφου.

(Μονάδες 6)

3. α) Να γράψετε συνώνυμα των λέξεων: **βαθμιαία, αντισταθμίσει, δεσμευτικές, βραχύβιες, προοπτικές**

(Μονάδες 5)

β) Να γράψετε αντώνυμα των λέξεων: **διαλύσεις, διαπραγματεύσιμοι, δεσμευτικές, βαθιά, κυρίαρχων**

(Μονάδες 5)

B4. α) Ποια νοηματική σχέση δηλώνουν οι λέξεις: **δηλαδή, όπου;**

(Μονάδες 2)

β) Οι περισσότερες ένοπλες συγκρούσεις διεξάγονται από ομάδες ατάκτων. :Να δηλώσετε αν η σύνταξη είναι ενεργητική ή παθητική και να την τρέψετε στην αντίθετη μορφή της. Επίσης, τι επιτυγχάνεται με τη χρήση της αντίθετης μορφής της;

ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- 18532 -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687

(Μονάδες 3)

Γ. Να εκφωνήσετε ομιλία 500-600 λέξεων σε αντιπολεμικό συλλαλητήριο: Ποιες είναι οι επιπτώσεις που προκαλούν οι πολεμικές συγκρούσεις και πώς ο πόλεμος μπορεί να αντιμετωπιστεί από τον χώρο του πνεύματος;

(Μονάδες 40)

ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΑΒΡΙΛΗΣ

ΟΡΟΣΗΜΟ